

Warszawa, 14 czerwca 2021 r.

WPt .21.06.2021.

L. ob: 430/2021

Pan
Adam Klus
Prezes Zarządu
Stowarzyszenia Rzeczników
Motoryzacyjnych i Maszynowych
oraz Biegłych
ul. Kawek 2b/6
40-534 Katowice

Szanowny Panie Preznie,

W odpowiedzi na wystąpienie z dnia 20 kwietnia 2021 r., dotyczące należności biegłych za sporządzane opinie, Departament Zawodów Prawniczych uprzejmie informuje, że dostrzega poruszony w nim problem niezadawalającego poziomu wynagrodzeń biegłych, zaś kwestia ta była i będzie podnoszona przez Departament w toku prac legislacyjnych dotyczących omawianej sfery funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości.

Niezależnie od powyższego, w związku z powołaną w wystąpieniu argumentacją, koniecznym wydaje się zwrócenie uwagi na szerszy kontekst związany z kształtowaniem wynagrodzeń biegłych za wydane opinie.

Zasady przyznawania wynagrodzenia biegłym sądowym regulują odpowiednie przepisy proceduralne: art. 618f i następne ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 534) oraz art. 89 i następne ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 755, ze zm.). W myśl wymienionych przepisów, biegłym powołanym przez sąd (w postępowaniu karnym dodatkowo specjalistom niebędącym funkcjonariuszami organów procesowych powołanym przez sąd lub organ prowadzący postępowanie przygotowawcze) przysługuje wynagrodzenie za wykonaną pracę oraz zwrot poniesionych przez nich wydatków niezbędnych dla wydania opinii. Wysokość wynagrodzenia biegłego oblicza się według stawki wynagrodzenia za godzinę pracy albo według taryfy zryczałtowanej określonej dla poszczególnych kategorii biegłych ze względu na dziedzinę, w której są oni specjalistami, a podstawę obliczenia stawki wynagrodzenia za godzinę pracy i taryfy zryczałtowanej stanowi ułamek kwoty bazowej dla

osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, której wysokość określa ustawa budżetowa.

Wskazana w wystąpieniu podstawowa stawka wynagrodzenia za godzinę pracy stanowi jedynie punkt wyjścia do obliczenia ostatecznego wynagrodzenia przysługującemu biegłemu za sporządzenie opinii, którego ostateczna wysokość uzależniona jest przede wszystkim od potrzebnego do wydania opinii czasu, nakładu pracy, warunków, w jakich opracowano opinię oraz stopnia złożoności problemu będącego przedmiotem opinii (§ 2 i 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym /Dz. U. z 2020 r. poz. 989/ oraz § 2a i § 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu karnym /Dz. U. z 2017 r. poz. 2049, ze zm./), a także kwalifikacji biegłych (§ 3 wymienionych rozporządzeń).

Ustalone przez sąd wynagrodzenie biegłego za wydanie opinii może w efekcie znacznie przekraczać równowartość minimalnego wynagrodzenia za pracę, a dodać należy, że wynagrodzenie z tytułu pełnienia tej funkcji z reguły jest (i powinno być) jedynie uzupełnieniem dochodu uzyskiwanego przez eksperta z podstawowej działalności zawodowej, zaś gros ekspertów wydaje na rzecz sądów i organów ścigania kilka opinii w ciągu miesiąca.

Podkreślenia również wymaga, na co zwrócił uwagę Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 29 sierpnia 2006 r. (SK 23/05), że wynagrodzenie biegłego za wykonaną pracę stanowi – zgodnie z art. 2 i art. 5 ust. 1 pkt 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz art. 616 § 2 i art. 618 § 1 pkt 9 kpk – element wydatków ponoszonych w związku z postępowaniem sądowym, a więc jego wysokość rzutuje na koszty sądowe. Koszty te co do zasady ponoszone są przez strony postępowań sądowych, ewentualnie przez Skarb Państwa. Przy stanowieniu zasad ponoszenia kosztów procesu, jak i przy określaniu ich poziomu, konieczne jest zatem wyważenie wielu sprzecznych interesów różnych podmiotów, a także udzielenie ochrony interesowi publicznemu, wyrażającemu się w konieczności zapewnienia jednostce dostępu do sądu. Obowiązkiem prawodawcy jest więc uwzględnienie zarówno interesu eksperta opiniującego na zlecenie sądu, jak i Skarbu Państwa oraz stron postępowania.

Niezależnie od powyższego przypomnieć należy, że – wychodząc naprzeciw oczekiwaniom środowisk eksperckich – ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1469), dokonano

daleko idących zmian w zasadach kształtowania wynagrodzenia biegłych sporządzających opinie w postępowaniach cywilnych, wprowadzając w art. 89a i 89b ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych możliwość negocjowania, za zgodą stron, ich wysokości.

Przedstawiając powyższe, Departament uprzejmie informuje, że Państwa wystąpienie, w części odnoszącej się do opóźnień w wypłacie należności biegłych, zostało przekazane Departamentowi Nadzoru Administracyjnego, realizującemu zadania Ministra Sprawiedliwości w zakresie nadzoru nad działalnością administracyjną sądów powszechnych.

2 powierzenie

ZASTĘPCA DYREKTORA DEPARTAMENTU
Zawodów Prawniczych

Grażyna Kołodziejka
Grażyna Kołodziejka
sędzia